

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir Bozdağ** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Abdullah Koç

HDP Ağrı Milletvekili

Ülke, 2021 Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 139 ülke arasında 117'inci sırada yer aldı. Coğrafi bölgelere göre kategorize edilen endekste, Doğu Avrupa ve Orta Asya grubunda bulunan 13 ülke arasında ise Rusya'nın da gerisinde sonuncu sırada yer aldı. World Justice Project'in 2020 endeksine göre geçen yıl hukukun üstünlüğü konusunda 128 ülke arasından 107'inci olan Türkiye, 2021 endeksinde ise 139 ülke arasından 117'inci oldu. Hukukun üstünlüğünde ilk 10'da Danimarka, Norveç, Finlandiya, İsveç, Almanya, Hollanda, Yeni Zelanda, Lüksemburg, Avusturya ve İrlanda yer aldı.

Anayasa'nın bir parçası olduğu evrensel hukukun mutlak olarak yasaklamasına ve insanlığa karşı bir suç olma vasfına rağmen işkence olgusu 2021 yılında da Türkiye'nin en başat insan hakları sorunu olmuştur. Denilebilir ki siyasal iktidarın baskı ve kontrole dayalı yönetme tarzı sonucu günümüzde tüm ülke adeta işkence mekânı haline gelmiştir.

Siyasal otoriterleşme ile orantılı olarak devlet erkinin çeşitli kademelerinde yaygınlaşan yasa, kural ve norm denetiminden kaçınma, keyfilik, bilinçli ihmâl gibi sebeplerle usul güvencelerinin ihlâl edilmesi, gözaltı sürelerinin uzunluğu, izleme ve önleme mekanizmalarının işlevsiz kılınması ya da bağımsız izleme ve önlemenin hiç olmaması vb. nedenlerle resmi gözaltı merkezlerinde işkence ve diğer kötü muamele uygulamalarında ciddi bir artış görülmektedir. Yıl içinde resmi gözaltı merkezlerinde yaşanan çok sayıda kaygı verici işkence uygulaması basına, mahkeme tutanaklarına, ulusal ve uluslararası insan hakları kurumlarının raporlarına yansımıştır.

2021 yılının ilk 11 ayında;

- İHD Dokümantasyon Birimi'nin verilerine göre 371 mahpus işkence ve kötü muamele gördüğüne dair şikâyetle bulunmuştur.

Adalet Bakanlığının verilerine göre 2005 yılında cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü sayısı 55.870 tir. 31 Ekim 2021 tarihi itibari ile toplam kapasitesi 266.575 kişilik olan 384 ceza infaz kurumunda toplam 294.930 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. Bu sayıya 7242 Sayılı Kanun gereği covid-19 iznine ayrılan hükümlüler dahildir. Görüldüğü gibi 16 yıl içinde tutuklu ve hükümlü sayısı yaklaşık beş misli artmıştır. Kasım 2021 tarihi itibariyle de cezaevlerinde kapasite fazlası olarak 28.355 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır.

2021 yılının ilk 11 ayında;

İHD Dokümantasyon Birimi'nin tespitlerine göre hapishanelerde hastalık, intihar, şiddet, ihmal vb. çeşitli gerekçelerle en az 22 kişi yaşamını yitirmiş 6 mahpus ise yaralanmıştır.

- İHD Dokümantasyon Birimi'nin tespitlerine göre hapishanelerde 10 Haziran 2020 tarihi itibarıyla 604'ü ağır olmak üzere toplam 1605 hasta mahpus bulunmaktadır.

2021 yılının ilk 11 ayında;

- TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin tespitlerine göre en az 9 mahpus Covid-19 nedeniyle yaşamını yitirmiştir.

27. Dönemde Meclise sunduğum 242 Soru Önergesinden 66'sını Adalet Bakanlığına sormuş bulunmaktayım. Bakanlığa sormuş olduğum 66 önergeden sadece 2'sine cevap verilmiş olması kabul edilemez. Başta cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri olmak üzere hasta mahpusların durumuna dikkat çektiğim ve yaşanan insan hakları ihlallerini konu edindiğim önergelerin Bakanlığınızca ivedilikle yanıtlanması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Meclise sunduğum 242 Soru Önergesinden 66'sını Adalet Bakanlığına sormuş bulunmaktayım. Bakanlığa sormuş olduğum 66 önergeden sadece 2'sine cevap verilmesinin gerekçesi nedir? Söz konusu soru önergelerine ne zaman cevap verilecektir?
2. 27. Dönemde Bakanlığınıza sorulan toplam önerge sayısı kaçtır? Bu önergelerden kaçına süresinde cevap verilmiş, kaç süresi geçtikten sonra cevaplanmış, kaçına henüz cevap verilmemiştir?
3. Ülkenin, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 139 ülke arasında 117'inci sırada yer almasının nedeni nedir?
4. İşkence ve diğer kötü muamele uygulamalarında yaşanan artışın önlenmesi amacıyla herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
5. Cezaevlerinde bulunan 604'ü ağır olmak üzere toplam 1605 hasta mahpusun tedavi veya tahliye edilmelerine ilişkin herhangi bir çözüm öneriniz bulunmakta mıdır? Şayet yoksa gerekçesi nedir?